

Handläggare
Sofia Regnell
Telefon: 0850809021

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2021-06-22

Handlingsplan för minskat klotter

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2021/445

Förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Trafikkontoret fick i budget 2020 i uppdrag av kommunfullmäktige att i samarbete med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna ta fram en handlingsplan för minskat klotter i staden. Den problembild trafikkontoret ser är en förekommande okunskap rörande stadens policy mot klotter, förekomsten av olika arbetssätt inom staden, ogynnsamma materialval, brist på underhåll av objekt som ställs ut i stadsmiljön, objekt som ligger utanför Stockholms stads ansvarsområde samt att förekomsten av klotter kan minska upplevelsen av trygghet i staden.

Förvaltningen är positiv till att handlingsplanen tagits fram i samverkan med stadsdelsförvaltningarna. Antalet inkomna anmälningar för klotter på Östermalm har ökat från 227 år 2014 till 1033 år 2020. Den stora ökningen av anmälningar, vilket är en trend i hela staden, beror dels på införandet och marknadsföringen av ”Tyck-till-appen” och dels på att förekomsten av klotter har ökat.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat Handlingsplan för minskat klotter, svar på uppdrag från kommunfullmäktige, till bland annat Östermalms stadsdelsnämnd för besvarande. Yttrandet ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 1 oktober 2021.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av parkmiljöavdelningen norra innerstaden.

Ärendet

Bakgrund

Trafikkontoret fick i budget 2020 följande uppdrag:

”Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ta fram en handlingsplan för att minska klotter i staden samt, om möjligt, samverka med privata fastighetsägare.”

Trafikkontoret ansvarar för att de offentliga rummen är trygga och attraktiva med effektiva transportlösningar och god framkomlighet i den allt tätare staden. En del i detta uppdrag är sanering av skadegörelse i form av klotter. Trafikkontoret ansvarar för sanering av trafikkontorets och stadsdelsförvaltningarnas objekt (förutom fasader) samt för kulturförvaltningens skulpturer. För saneringen upphandlar trafikkontoret externa entreprenörer.

Saneringen görs dels som en reaktion på anmälningar som inkommer från allmänheten via stadens ”Tyck till”-tjänst, via telefon eller e-post och dels genom att systematiskt klottersanera objekt i hela områden. Syftet med att sanera hela områden är att öka känslan av renhet och trygghet samt att arbeta proaktivt och förebygga uppkomsten av nytt klotter. Genom att avropa så kallade områdes- och intervallsaneringar hoppas kontoret att klotteret minskar.

Sedan möjligheten att anmäla klotter via Tyck till-appen infördes år 2014 har antalet inkomna anmälningar från allmänheten ökat från cirka 9 000 till 29 322 per år. Den stora ökningen av anmälningar beror dels på införandet och marknadsföringen av appen, och dels på att förekomsten av klotter har ökat.

Bland de anmälningar som kommer in till kontoret förekommer anmälningar av objekt som inte ägs och förvaltas av Stockholms stad. Det kan röra sig om anläggningar som ägs av andra myndigheter eller av privata ägare. Objekt tillhörande privata fastighetsägare vidareförmedlas av trafikkontoret till rätt ägare med en önskan om att de sanerar sina anläggningar. Arbetet med att vidarebefordra anmälningar är tidskrävande, men ombesörjs på kontoret i syfte att på totalnivå få en ren, trygg och snygg stad. I denna handlingsplan har trafikkontoret, i samverkan med stadens stadsdelsförvaltningar, kartlagt problembilden med arbetet mot klotter i staden samt kommit med förslag på metoder och aktiviteter som kan minska förekomsten av klotter. Handlingsplanen har sedan stämts av med stadsledningskontoret.

Östermalms stadsdelsförvaltning
Parkmiljöavdelningen norra innerstaden

Karlavägen 104
Box 24 156
10451 Stockholm
Växel 08-5081000
ostermalm@stockholm.se
stockholm.se

Problembild

Nedan presenteras den problembild trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna upplever gällande befintligt arbete med klottersanering samt med förebyggande arbetet mot klotter i staden.

Klotter som trygghetsfråga

Upplevelsen av tryggheten i Stockholm mäts var tredje år av Stockholms stad genom en trygghetsmätning. I trygghetsmätningen kartläggs bland annat upplevelsen av klotter. Förekomsten av klotter minskar upplevelsen av trygghet i ett område och totalupplevelsen i staden. Alla områden i staden ska vara rena och trygga för alla som bor och vistas där, därför behöver klotter saneras bort på ett hållbart sätt samt förebyggas för att minska förekomsten av klotter på sikt.

Olika arbetssätt inom staden

Alla stadens bolag och förvaltningar omfattas av Policy mot klotter och liknande skadegörelse i Stockholm. Trafikkontoret bedömer dock att kunskapen om policyn varierar och att arbetssätten för klottersanering och klotterförebyggande arbete skiljer sig åt mellan stadens olika förvaltningar och bolag.

Materialval

Många av de objekt som ställs ut i stadsmiljön har inte i tillräcklig utsträckning testats för hur väl de står emot klotter och klottersanering.

Brist på underhåll av objekt

Objekt som ställs ut i stadsmiljön slits ut i takt med att de används. Efter många saneringar med återkommande klotter kan objekten ytterligare slitas ut och se tråkiga ut. Brist på underhåll kan dra till sig ytterligare skadegörelse i form av klotter.

Närområde kring de lagliga väggarna

Trafikkontoret och majoriteten av stadsdelsförvaltningarna ser att klottret har ökat i områden som har direkt anslutning till stadens lagliga väggar. Det gäller även på de väggar som har anslutning till de lagliga väggarna samt på privata fastigheter och dylikt i närområdet. I dagsläget finns det lagliga väggar i Farsta, Tensta och på Södermalm.

Objekt utanför Stockholms stads ansvarsområde

I dagsläget har Stockholms stad inte möjlighet att använda sig av sanktioner eller andra tvingande åtgärder vad gäller klotter på privata objekt eller för objekt som ligger utanför Stockholms stads ansvarsområde. Objekt utanför Stockholms stads ansvarsområde råder inte under Policy mot klotter och liknande skadegörelse i Stockholm och 24-timmarsregeln. Trafikkontoret upplever avsaknaden av tvingande åtgärder som problematisk eftersom det är svårt att uppnå ett helhetsintryck av renhet i ett område efter sanering om det finns kvar andras klotter i området. Dessutom

försvårar detta för kontorets förebyggande arbete i och med teorin om att klotter föder mer klotter.

Budget

Trafikkontorets budget för klottersanering är begränsad. Klotter som anmäls och ska saneras inom 24 timmar behöver prioriteras. Det innebär att systematiskt förebyggande klottersanering kan få stå tillbaka till förmån för att få budgeten att räcka till de anmälningar som görs av allmänheten.

Trafikkontoret ser därför att det vid införandet av nya arbetsmetoder samt vid det förebyggande arbetet mot klotter, behöver tas i beaktning att prioriteringar kan behöva göras, men det är väsentligt att medel räcker även för proaktiv sanering.

Genomförande/handlingsplan

I denna handlingsplan har trafikkontoret tillsammans med stadsdelsförvaltningarna kartlagt förslag på arbetsätt som kan upprättas i syfte att minska förekomsten av nytt klotter i staden samt metoder för att kunna klottersanera på ett mer effektivt och hållbart sätt. Vid framtagandet av handlingsplanen har trafikkontoret utgått från Brottsförebyggande rådets exempel på klotterförebyggande arbete (2007).

Åtgärd	På vilket sätt	Ansvariga
Belysa stadens Policy mot klotter och liknande skadegörelse i Stockholm	Utbilda och informera, se över möjligheten att publicera policyn internt	Trafikkontoret
Ökad samverkan för minskat klotter	Löpande samverkansmöten över förvaltningsgränser samt med externa aktörer	Trafikkontoret, stadsdelsförvaltningarna fastighetskontoret, utbildningsförvaltningen, skolor, SISAB, stadens bostadsbolag, Stockholm Vatten AB m.fl.
Ökad samverkan i trygghetsfrågan	Gemensamt kartlägga klotterutsatta områden, se över saneringsbehov och ta ut statistik på inkomna ärenden	Trafikkontoret och stadsdelarnas trygghetssamordnare
Val av gynnsamma material	Användning av växtlighet såsom klängväxter och	Trafikkontoret, stadsdelsförvaltningarna, fastighetskontoret och

	taggbuskar, spaljéer samt olika typer av skyddsräcken samt förhindra klottrare på platser ex. genom belysning.	exploateringskontoret
Prioriterad underhållsbudget	Prioritera underhåll och upprustning av stadens objekt	Trafikkontoret, stadsdelsförvaltningar
Kartläggning av kostnader	Använda en central aktivitetskod för att få överblick över kostnader relaterat till klotter vid underhåll, investering och klotterförebyggande åtgärder	Stadsledningskontoret, samtliga förvaltningar
Minska klotter runt om de lagliga väggarna	Ökad tillsyn över de lagliga väggarna, se över åtgärder för att minimera spridningen av klotter utanför de lagliga områdena	Berörda stadsdelsförvaltningar
Hållbara muralmålningar	Vid utformning av muralmålningar ha hållbarheten i åtanke	Stadsdelsförvaltningarna, kulturförvaltningen, trafikkontoret, exploateringskontoret m.fl.
Privata fastighetsägare	Samverka med fastighetsägare, centrumägare m.fl.	Trafikkontoret
Kompletterande stödåtgärder	Se över möjligheten till stödåtgärder som kan komplettera nuvarande klottersaneringsarbetet	Trafikkontoret
Kampanjer för ökad informationsspridning	Arrangera informationskampanj för att öka medvetenheten kring klotter och dess konsekvenser	Trafikkontoret, miljöförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna
Utreda varför klotter ökar	Kontakta ett universitet och en student som kan skriva ett examensarbete kring orsaker om varför det klottras samt orsaker till ökning av klotter	Trafikkontoret

Synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till att handlingsplanen tagits fram i samverkan med stadsdelsförvaltningarna. Antalet inkomna anmälningar för klotter på Östermalm har ökat från 227 år 2014 till 1033 år 2020. Den stora ökningen av anmälningar, vilket är en trend i hela staden, beror dels på införandet och marknadsföringen av ”tyck-till-appen”, och dels på att förekomsten av klotter har ökat.

Förvaltningen vill även framhålla att metoderna för klottersaneringen bör utvecklas. Ett problem, som inte lyfts i den problembild som presenteras i handlingsplanen, är det stora slitaget på exempelvis parkbänkar och skräpkorgar som kan uppstå vid saneringen. Idag används i många fall starka lösningsmedel och högtryckstvätt för att ta bort klotter, vilket innebär att möbler och skräpkorgar i parkerna slits och måste bytas ut oftare. Detta innebär i sin tur ökade kostnader. Förvaltningen menar att det i vissa fall skulle vara möjligt att använda mer skonsamma saneringsmetoder i syfte att uppnå en ökad hållbarhet. Med de saneringsmetoder som används idag finns det även svårigheter med att sanera under vinterhalvåret då det är minusgrader. Förvaltningen ser därför att det även finns ett behov av att utveckla saneringsmetoderna under vintern.

Förvaltningen vill även lyfta fram vikten av rondering för att motverka klottersanering på de platser där det finns kännedom om att mycket klotter och skadegörelse sker. I handlingsplanen beskrivs att de medel som finns för sanering idag främst räcker till att åtgärda de anmälningar som kommer in från allmänheten och att proaktiv sanering därför kommer i andra hand. Förvaltningen vill framhålla att den proaktiva saneringen bidrar till att anmälningarna från allmänheten minskar. Det är därför viktigt att det finns en budget som tillåter att båda typer av sanering kan genomföras, för att målet om minskat klotter i staden ska kunna uppnås.

Kerstin Andersson
Stadsdelsdirektör

Therese Rosen
Avdelningschef

Östermalms stadsdelsförvaltning
Parkmiljöavdelningen norra innerstaden

Karlavägen 104
Box 24 156
10451 Stockholm
Växel 08-5081000
ostermalm@stockholm.se
stockholm.se

Bilagor

1. Handlingsplan för minskat klotter

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Kerstin Andersson, Stadsdelsdirektör	2021-06-04
Therese Rosen, Avdelningschef	2021-06-02